

TEMA: BARNKONVENTIONEN, GRANSKNING OCH BARNSYN

SÅ HÄR GÖR DU

- Bilda gärna en grupp med minst tre deltagare som träffas vid fem tillfällen.
- Träffarna är 2,5 – 3 timmar långa inklusive fika. Om ni tycker att det blir för långt kan ni träffas en kortare tid och istället ha flera träffar.
- Inför varje träff finns några förberedelser ni behöver göra för att träffen ska bli givande. Inför första träffen behöver ni bara förbereda lokal, fika och tillgång till dator.
- Länkar och läshänvisningar finns samlade på sid 18.

SYFTE

- ✓ Lära er mer om barnkonventionens innehåll och juridiska status. Studiecirkeln fördjupar sig även i Rädda Barnens barnsyn samt FN:s Barnrättskommittés granskning och rekommendationer.
- ✓ Den sista träffen förbereder er för att sprida kunskap och/eller bedriva påverkan mot politiker och beslutsfattare.

TRÄFFAR

1. Introduktion och artiklarna
2. Barnrättsagendan och barnsyn
3. Granskning, uppföljning och styrning
4. FN:s barnrättskommittés rekommendationer
5. Barns rättigheter i vår kommun

TRÄFF 1: INTRODUKTION OCH ARTIKLARNA

Förberedelse inför träffen:

- ✓ Se till att ni har tillgång till en dator och en projektor samt högtalare alternativt varsin dator (surfplatta går också bra)
- ✓ Säkerställ att ni kan logga in på utbildningsportalen för att ta del av utbildningen om barnkonventionen.
- ✓ Bekanta er gärna med broschyren *Kort om barnkonventionen*
- ✓ Om ni har möjlighet, köp fika och hitta en trevlig plats att träffas på!

Syftet med den första träffen är att lära er om barnkonventionen och fördjupa er i vissa artiklar. Syftet är också att ni hittar en form för studiecirkeln som passar er och att ni vet vad som sker på kommande träffar.

Övningar:

1. Utbildning i barnkonventionen
2. Diamanten – barnkonventionens artiklar
3. Vad gör vi på kommande träffar?

Inled gärna träffen med att presentera er för varandra om ni inte redan känner varandra.

Låt alla berätta varför ni vill vara med i en studiecirkel om barnkonventionen.

1. Utbildning i barnkonventionen (60 – 90 min)

Genomför Rädda Barnens grundutbildning i barnkonventionen tillsammans!

Om ni har tillgång till en större skärm eller projektor kan ni visa utbildningen på den. Annars kan det vara enklare om alla skapar en användare på utbildningsportalen och ser utbildningen på sin dator. Gå igenom utbildningen tillsammans och diskutera övningarna.

Dessa övningar finns i utbildningen:

Barnet i fokus

1. Varför behöver barn särskilda rättigheter?
2. Skillnaden mellan barnperspektiv, barnets perspektiv och barnrättsperspektiv
3. Det kompetenta barnet
4. Vilka barn möter du?

Barnkonventionens artiklar

1. Charlie och barnrättsperspektivet
2. Barnets bästa (Nova)
3. Hur kan vi förstå Novas berättelse utifrån barnrättsperspektivet?

Juridisk status och granskning

1. Hur sker förändringen för barns rättigheter?

2. Diamanten – barnkonventionens artiklar (ca 30-45 min)

Använd *bilaga 2 Diamanten* samt listan över barnkonventionens artiklar på Rädda Barnens hemsida (broschyren *Kort om barnkonvention* går också bra). Nu ska ni tillsammans diskutera vilka artiklar ni tycker ska rymmas i diamanten – *vilka artiklar tycker ni är mest relevanta utifrån de barn ni möter i er förening?*

- Välj ut nio artiklar – diskutera och motivera för varandra vilka artiklar som ska väljas ut.
- Skriv in en artikel/ruta. Den översta är den mest relevanta, därefter kom två artiklar som är näst mest relevanta och sedan tre som är på tredje plats osv.

Diskutera:

- Vilka artiklar ryms i diamanten, varför valde ni just dem?
- Var det svårt att välja? Hur valde ni ut artiklarna?
- Vad tror ni att det innebär att barnkonventionen ska ses i sin helhet och att ingen artikel är viktigare än någon annan?

Anteckna slutsatser i bilaga 1 och ta med till träff 5.

3. Vad gör vi på kommande träffar? (ca 30 min)

Gå igenom planeringen för kommande träffar och titta på vad ni behöver förbereda. Bestäm tid och plats för kommande träffar.

Avsluta gärna träffen med att alla får berätta vad ni tar med er från era samtal. Vad ser ni fram emot att prata mer om?

TRÄFF 2: BARNRÄTTSSAGENDAN OCH BARNSYN

Förberedelse inför träffen:

- ✓ Läs *Rädda Barnens allmänna kommentar nr 1 (2024) om Rädda Barnens barnsyn*.
- ✓ Läs om barnrättsagendan på Rädda Barnen hemsida och bekanta er med arbetsdokumenten om agendans fyra mål.
- ✓ Om ni har möjlighet, köp fika och hitta en trevlig plats att träffas på!

Syftet med träffen är att fördjupa er i barnkonventionens barnsyn samt hur vår egen barnrättsagenda hänger samman med barnkonventionen.

Övningar:

1. Olika perspektiv på barnrätt
2. Barnkonventionens barnsyn
3. Barnrättsagendan

*Inled gärna träffen med att reflektera om förra träffen. Vilka tankar väcktes efter träffen?
Finns det någon fråga ni vill diskutera vidare? Vilka förväntningar har ni inför dagens träff?*

1. Olika perspektiv på barnrätt (ca 30 min)

Under förra träffen gjorde ni en övning om skillnaden mellan de olika perspektiven. Nu ska ni fördjupa er lite i dessa! Gå igenom definitionen av de olika perspektiven som finns i *Rädda Barnens allmänna kommentar nr 1 (2024) om Rädda Barnens barnsyn* på s. 4.

Diskutera:

- *Barnperspektiv* handlar om att vuxna har en viss syn på barn och ibland även på vad som bäst för barn, som bygger på sin egen kunskap och erfarenhet av barn.
- Vad innebär *barnets perspektiv* och *barnrättsperspektiv* och hur kan ni arbeta med dessa tre begrepp?

2. Barnkonventionens barnsyn (ca 45 minuter)

Barnkonventionen innehåller rättigheter som både visar att varje barn har rätt till skydd av vuxna, och att barnet ska ses som en människa med egen vilja och kompetens som ska respekteras.

Barnkonventionen har fyra grundprinciper, som utöver att vara rättigheter, också ger oss stöd när vi ska använda barnkonventionen praktiskt. Grundprinciperna valdes ut av Barnrättskommittén efter barnkonventionen var antagen. Grundprinciperna är inte viktigare än de andra rättigheterna, utan de har en dubbel funktion. De är rättigheter i konventionen, lika viktiga och samverkande med alla andra artiklar, men de är också ett ramverk som kan användas för att förstå barnkonventionen. Grundprinciperna tydliggör barnkonventionen barnsyn.

a. Fördjupning grundprinciperna

Läs igenom grundprinciperna (artikel 2, 3, 6 och 12) på Rädda Barnens hemsida.

Diskutera:

- Grundprinciperna beslutades av barnrättskommittén efter det att barnkonventionen var antagen. Varför tror ni att det blev just de här fyra artiklarna? Finns det andra artiklar som hade kunnat fungera som grundprinciper?
- Hur hade barnkonventionens barnsyn förändrats om artikel 12 inte hade varit en del av konventionen?

b. Diskutera tre fall

Ni ska nu använda de fyra grundprinciperna för att diskutera tre olika fall där barns rättigheter utmanas. De tre fallen finner ni i *bilaga 3 Tre fall om grundprinciperna*.

Diskutera:

- På vilket sätt kränks eller riskerar barns rättigheter att kränkas?
Använd grundprinciperna artikel 2, 3, 6, 12. Om ni tycker att det finns för lite information i exemplet för att göra en bedömning kan ni själva fylla på med det innehåll ni tycker saknas.

3. Barnrättsagendan (ca 45-60 min)

a. Barnrättsagendans barnsyn

Läs upp Rädda Barnens barnsyn högt i gruppen. Var och en reflekterar:

- Vad tänker du kring vår barnsyn?
- När och hur kan vi använda vår barnsyn?

Gå varvet runt och dela kort med er av era reflektioner av frågorna. Ingen reflektion är fel, alla förhåller sig olika. Uppmuntra varandra i det och var nyfikna på varandras perspektiv.

b. Barnrättsagendans innehåll

Gå gemensamt igenom *Presentation Barnrättsagendan* och fokusera på de fyra målen för Rädda Barnens nationella verksamhet (bild 3 och 4) och hur Rädda Barnen vill ta sig an respektive mål. Välj ut ett av målen som ni antingen redan arbetar med eller som ni vill arbeta mer med och läs arbetsdokumenten som finns länkat på medlemssidorna.

Diskutera:

- Vilka artiklar i barnkonventionen berör målet?
- Vilka rekommendationer ger FNs barnrättskommitté?
- Vilka barn utgör en särskilt utsatt grupp?

Anteckna slutsatser i bilaga 1 och ta med till träff 5.

Avsluta gärna träffen med att alla får berätta vad ni tar med er från era samtal. Vad ser ni fram emot att prata mer om?

TRÄFF 3: GRANSKNING, UPPFÖLJNING OCH STYRNING

Förberedelse inför träffen:

- ✓ Se till att ni har tillgång till en dator och en projektor samt högtalare alternativt varsin dator (surfplatta går också bra)
- ✓ Bekanta er med dokumentet *FN:s granskning av barnkonventionens efterlevnad*
- ✓ Bekanta er med regeringens rapport samt civilsamhällets tilläggsrapporter till FN:s barnrättskommitté
- ✓ Bekanta er med dokumentet *Artikel 4 - statens ansvar*
- ✓ Om ni har möjlighet, köp fika och hitta en trevlig plats att träffas på!

Syftet med träffen är att fördjupa er i hur barnrättskommitténs granskningsprocess går till. Denna träff fokuserar på processen för uppföljning och styrning medan träff fyra djupdyker i rekommendationerna från barnrättskommittén.

Övningar:

1. Webinarium om FN:s rekommendationer till Sverige om tillämpningen av barnkonventionen
2. Fördjupning i processen
3. Genomförandet av konventionen

***Inled gärna träffen med att reflektera om förra träffen. Vilka tankar väcktes efter träffen?
Finns det någon fråga ni vill diskutera vidare? Vilka förväntningar har ni inför dagens träff?***

1. Webinarium om FN:s rekommendationer till Sverige om tillämpningen av barnkonventionen (ca 45 min)

Titta tillsammans på webinarium om *FN:s rekommendationer till Sverige om tillämpningen av barnkonventionen* med Barnrättsjurist Karin Sjömilla och Rådgivare delaktighet Tove Kjellander.

2. Fördjupning i processen (30 min)

Gå tillsammans igenom dokumentet *FN:s granskning av barnkonventionens efterlevnad*.

a) Diskutera

- Var i processen befinner sig Sverige nu?
- Vad är nästa steg?

b) Fördjupning – kan ni hitta svaret?

Titta på *List of issues (LOIPR)*, regeringens senaste rapport (2021) samt civilsamhällets tilläggsrapport (*Hör barnens röst* och bilagan *Report from Civil Society Organisations working with childrens rights*).

1. I LOIPR formulerar barnrättskommittén frågor till Sveriges regering. Välj en fråga från LOIPR (exempelvis 11a om icke-diskriminering s. 3, under B. General principles).
2. I regeringens rapport svarar de på barnrättskommitténs frågor, kan ni hitta svaret på er valda fråga?
3. I bilagan till civilsamhällets tilläggsrapport kommenterar civilsamhället regeringens svar, kan ni hitta kommentaren till er valda fråga?
4. I civilsamhällets tilläggsrapport *Hör barnens röst* delar barn med sig sina tankar om frågor de tycker är viktiga, kan ni hitta vad barnen säger om er valda fråga?

3. Genomförandet av konventionen

Diskutera följande frågor med hjälp av dokumentet *Artikel 4 – statens ansvar*.

Diskutera:

- Artikel 4 talar om tre olika åtgärder: lagstiftning, administrativa och andra åtgärder, vilka åtgärder är mest relevanta för er att arbeta med lokalt och regionalt?
- Vad innebär "till det yttersta av sina tillgängliga resurser"?
- Hur kan ett land som Sverige agera utifrån att åtgärder ska vidtas genom internationellt samarbete?

Anteckna slutsatser i bilaga 1 och ta med till träff 5.

Avsluta gärna träffen med att alla får berätta vad ni tar med er från era samtal. Vad ser ni fram emot att prata mer om?

TRÄFF 4: FN:S BARNRÄTTSKOMMITTÉS REKOMMENDATIONER

Förberedelse inför träffen:

- ✓ Se till att ni har tillgång till en dator och en projektor samt högtalare alternativt varsin dator (surfplatta går också bra)
- ✓ Läs rapporten *Barn är också människor och har rätt till rättigheter precis som vuxna*
- ✓ Läs FN Barnrättskommittés rekommendationer (barnvänlig/utskriftsvänlig version)
- ✓ Skriv ut underlag för övning 2 och ta med 3 A3 ark, post-its, tejp och pennor
- ✓ Om ni har möjlighet, köp fika och hitta en trevlig plats att träffas på!

Syftet med träffen är att ni ska lära er om barnrättskommitténs rekommendationer till Sverige, hur uppföljningsarbetet går samt ha möjlighet att fördjupa er i några av rekommendationerna.

Övningar:

1. Vad har skett sedan granskningen?
2. Vilka rekommendationer vill vi fördjupa oss i?

***Inled gärna träffen med att reflektera om förra träffen. Vilka tankar väcktes efter träffen?
Finns det någon fråga ni vill diskutera vidare? Vilka förväntningar har ni inför dagens träff?***

1. Vad har skett sedan granskningen? (ca 45 min)

Titta på Rädda Barnens barnrättsjurist Karin Sjömillas dragning om rapporten *Barn är också människor och har rätt till rättigheter precis som vuxna* från UNICEFs rapportlansering (Karin börjar 21.50 in och talar i ca 10 minuter).

Diskutera:

- Vad reagerade ni på när ni läste rapporten?
- Är trafikljusmodellen ett bra sätt att snabbt spana hur en kommun arbetar med barnrättsfrågor?
- Ser det annorlunda ut i någon av frågorna i er lokala kontext?

2. Vilka rekommendationer vill vi fördjupa oss i? (ca 60 min)

För denna övning behöver ni förbereda:

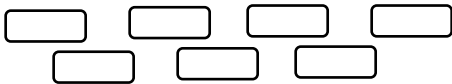
- Ladda ner och skriv ut de första tre sidorna av den barnvänliga versionen av *FN Barnrättskommittés rekommendationer*.
- Klipp ut rutorna med rekommendationerna och lägg dem på bordet så att alla kan se dem.

Workshop

1. Låt varje deltagare välja en rekommendation de tycker är extra **intressant**. Gå en runda där varje person läser sin valda rekommendation högt och berättar varför de valde den. Sätt upp svaret på första A3-arket (se bilden).
2. Vilken/vilka rekommendationer är särskilt viktiga utifrån målen i **barnrättsagendan**? Skriv på post-it lappar och sätt upp.

3. Vilken/vilka rekommendationer är särskilt viktiga att arbeta med **utifrån rapporten** "Barn är också människor och har rätt till rättigheter precis som vuxna"? Skriv svaret på post-its och sätt upp det på tredje A3-arket (se bilden).
4. Summera: Vilka rekommendationer har ni satt upp? Finns det något tema? Hur kopplar de an till den verksamhet ni driver som lokalförening (eller av lokalföreningarna i ert distrikt)?

Intressanta rekommendationer

Barnrättsagendan

Barn är också människor och har rätt till rättigheter precis som vuxna

Anteckna slutsatser i bilaga 1 och ta med till träff 5.

Avsluta gärna träffen med att alla får berätta vad ni tar med er från era samtal. Vad ser ni fram emot att prata mer om?

TRÄFF 5: BARNNS RÄTTIGHETER I VÅR KOMMUN

Förberedelse inför träffen:

- ✓ Läs arbetsdokumentet *Spana! Rädda Barnens frågor för uppföljning av rekommendationerna*
- ✓ Om ni har möjlighet, köp fika och hitta en trevlig plats att träffas på!

Syftet med träffen är att fördjupa er i hur det ser ut i er kommun, vilka brister finns och vilka frågor vill ni driva? Syftet med träffen är också att avsluta studiecirkeln och besluta hur ni vill arbeta vidare med kunskapsspridning och påverkansarbete om barnkonventionen och FNs barnrättskommittés rekommendationer.

Övningar:

1. Kartlägg kommunen
2. Det fortsatta arbetet

***Inled gärna träffen med att reflektera om förra träffen. Vilka tankar väcktes efter träffen?
Finns det någon fråga ni vill diskutera vidare? Vilka förväntningar har ni inför dagens träff?***

1. Kartlägg kommunen (ca 60 min)

a. Välj rekommendationer

Repetera vilka rekommendationer ni ville fördjupa er i från förra träffen. Välj ut tre rekommendationer.

b. Frågor till kommunen

Gå igenom dokumentet *Spana! Rädda Barnens frågor för uppföljning av rekommendationerna* med fokus på de rekommendationer ni vill fördjupa er i. Gå igenom de frågor som finns till rekommendationerna.

Diskutera:

- Vet ni svaret på någon av dem redan nu?
- Är det någon/några frågor som är särskilt intressanta att fördjupa er i?

c. Hur arbetar kommunen med barns rättigheter?

Diskutera vad ni känner till i dagsläget och kommunens barnrättsarbete och vad ni behöver ta reda på:

- Finns det någon strategi för barnets rättigheter?
- Finns det någon tjänsteperson som har ansvar för barnrättsfrågor (dessa kallas ofta barnrättsstrateg)?
- Vilka forum för delaktighet finns för barn och unga? Finns tex ett ungdomsråd?
- Vilken nämnd ansvarar för barnrättsfrågorna och vilka politiker är viktiga för er att prata med?

Ta med era svar till övning 2.

2. Det fortsatta arbetet (ca 45 min)

Nu är det dags att avrunda ert arbete med studiecirkeln och diskutera hur ni vill arbeta med att sprida er kunskap och påverka barnrättsfrågor lokalt/regionalt. Börja med att gå igenom era anteckningar från tidigare träffar samt föregående övning i bilaga 1.

Diskutera:

- VILKA frågor vill ni arbeta vidare med?
- HUR vill ni arbeta vidare?
 - Vill ni sprida kunskap genom att tex föreläsa eller sprida Rädda Barnens rapporter?
 - Vill ni bedriva påverkansarbete mot politiker och beslutsfattare genom t ex möten och panelsamtal?
 - Vill ni skapa intresse genom media genom t ex en debattartikel?
- HUR organiserar ni arbetet?
 - Vill ni fortsätta träffas i samma arbetsgrupp?
- VILKA kan ni samarbeta med?
 - Vilka andra föreningar i er kommun/region kan ni kroka arm med?
- HUR kan ni involvera barn i ert fortsatta arbete för barns rättigheter?

Det är nu dags för er att arbeta vidare med nivå 2 i verktygslådan för FN barnrättskommittés rekommendationer där ni hittar stöd för ert fortsatta arbete.

Avsluta gärna träffen med att alla får berätta vad ni tar med er från era samtal. Om ni vill kan ni gärna skriva ihop några ord om vad ni ansåg om upplägget för studiecirkeln och skicka till Lisa.Ekstrom@rb.se

LÄNKAR OCH LÄSHÄNVINSINGAR

Träff 1

- Utbildning Barnkonventionen: [Medlemsutbildningar Rädda Barnen](#)
- Barnkonventionens artiklar: [Kort version av barnkonventionen - Rädda Barnen](#)
- Broschyr om barnkonventionen: [Kort om barnkonventionen](#)

Träff 2

- Rädda Barnens barnsyn: [Rädda Barnens allmänna kommentar nr 1 \(2024\) om Rädda Barnens barnsyn](#).
- Barnkonventionens artiklar: [Barnkonventionen fullständig version](#)
- Barnrättsagendans barnsyn på Rädda Barnens hemsida: [Vår barnsyn](#)
- Presentation Barnrättsagendan: [Barnrättsagenda \(BRA\)](#)
- Arbetsdokument Barnrättsagendan:
 - [Översikt Att må bra](#)
 - [Översikt Att klara skolan](#)
 - [Översikt Att växa upp utan alla former av våld](#)
 - [Översikt Ett samhälle som gör sitt jobb](#)

Träff 3

- Webinarium på Youtube: [FN:s rekommendationer till Sverige om tillämpningen av barnkonventionen](#)
- Om granskningsprocessen: [FN:s granskning av barnkonventionens efterlevnad](#)
- Frågor från FNs Barnrättskommitté: [List of issues \(LOIPR\)](#)
- Rapport från Regeringen: [Sveriges kombinerade sjätte och sjunde periodiska rapport till FN:s Kommitté för barnets rättigheter](#)
- Civilsamhällets tillägsrapport: [Hör barnens röst](#)
- Bilaga civilsamhällets tillägsrapport: [Report from Civil Society Organisations working with Child rights](#)
- Om barnkonventionens artikel 4: [Artikel 4 – statens ansvar](#)

Träff 4

- UNICEFs rapportsläpp på Youtube: [Barn är också människor och har rätt till rättigheter precis som vuxna"](#)
- Rapport från civilsamhället: [Barn är också människor och har rätt till rättigheter precis som vuxna](#)
- FN Barnrättskommittés rekommendationer: [Barnvänlig version av rekommendationerna](#)

Träff 5

- Arbetsdokument: [Spana! Rädda Barnens frågor för uppföljning av rekommendationerna](#)

BILAGA 1: Anteckningar

TRÄFF 1: Barnkonventionen och grundprinciperna

-
-
-
-
-

TRÄFF 2: Barnrättsagendan och barnsyn

-
-
-
-
-

TRÄFF 3: Granskning, uppföljning och styrning

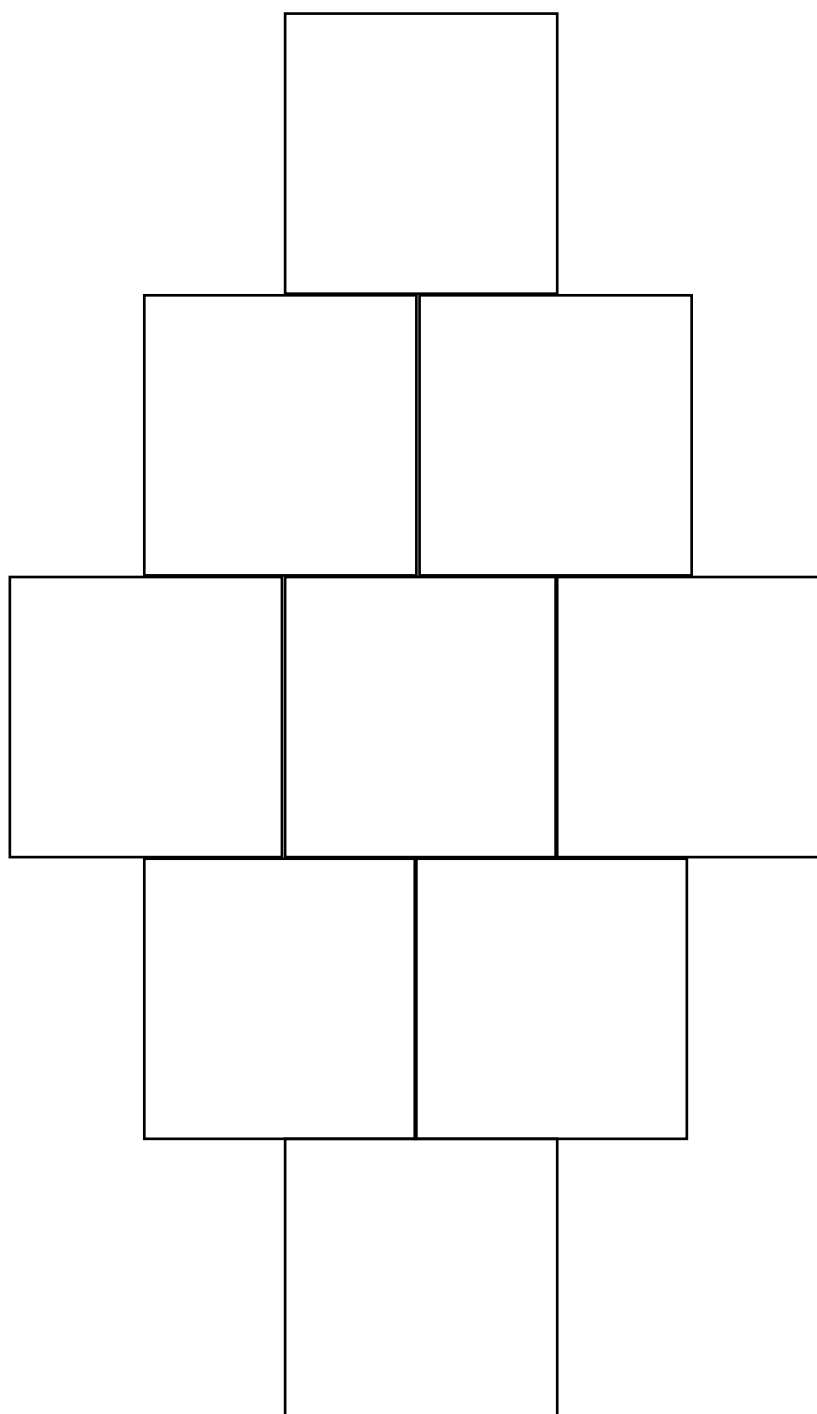
-
-
-
-
-

TRÄFF 4: FN:s barnrättskommittés rekommendationer

-
-
-
-
-

BILAGA 2: Diamanten

BILAGA 3: Tre fall om grundprinciperna

1. En kommun startar ett ungdomsråd med tolv ungdomar mellan 16 och 19 år, för att stärka kommunens arbete med barns rätt till delaktighet och inflytande. Kommunen annonserar i lokaltidningen och intresserade barn ska skicka in en ansökan till en mailadress. Två tjänstepersoner på kommunen väljer ut deltagarna, och kallar till det första mötet. Under det första året genomförs ett möte varje månad, och olika förvaltningar i kommunen skickar frågor till ungdomsrådet om skolgårdar, trafikplanering, skolmat, kommunens årliga enkät till föräldrar, som de skickar skriftliga svar på. Gruppen deltar också i några olika publika event.
2. En grundskola ska byggas om under två år, under tiden ska barnen gå i tillfälliga lokaler några kilometer bort. Många barn kommer att få ren längre skolväg, och behöva gå över flera obebakade övergångsställen. De tillfälliga lokalerna har betydligt mindre skolgård. Eleverna på skolan får lämna in önskemål om hur den nya skolgården ska se ut i en förslagsbrevlåda.
3. En grupp barn i ett område med hög grad av barnfattigdom får stöd några vuxna med att starta en egen organisation. Barnen sprider sina idéer till andra barn i området för att värva fler medlemmar. Gruppen ordnar fotbollsmatcher på kvällstid, pysselhäng för yngre barn och läxläsning. En vuxen barnrättsorganisation stöttar framgångsrikt barnen att söka bidrag från kommunen.